

mosferă — la Braşov, în *Primăvara eroului*, la Piteşti, în *Ordinatorul*, la Petroşani, în *Primăvara în noiembrie*; precizia jocului de ansamblu — la Timişoara, în *Ordinatorul*, la Teatrul Maghiar, şi în *Valsul de la miezul nopţii*, la Teatrul German) — toate au vădit, laolaltă, talentul şi efortul susţinut, perseverent, citeodată frenetic, al celor ce le-au zămislit. Iar dintre aceştia, cei mai eficienţi s-au arătat a fi, prin capacitatea lor de esenţializare, precum şi de stimulare a energiilor puse în joc, *tinerii sau încă tinerii regizori* menţionaţi; aceasta, fără să subapreciem contribuţia meritorie a unor directori de scenă cunoscuţi mai de mult, precum Eugen Mercus, Mihai Raicu, Costin Marinescu, Ion Simionescu, Csereşnyés Gyula ori Mircea Moldovan.

Interpreţii, creatori ai individualităţilor umane ce se nasc pe scenă şi dispar de acolo seară de seară, dar rămân multă vreme în conştiinţa spectatorului, atunci când vocaţia autentică se împleteşte armonios cu mîgala şlefuitorului de diamante, în zeci de repetiţii; actriţele şi actorii marcanţi, cei a căror personalitate îşi pune amprenta asupra epocii lor, potrivit adevărului rostit cîndva de Caragiale referitor la Iancu Brezeanu; dra-

gii noştri actori, nădrăvani şi sublimi, veşnicii copii teribili, ai maturităţii teatrului românesc, au innobilat, la rîndu-le, operele dramatice şi operele regizorale pe care le-am aplaudat, în variate faţete şi cu o bogată diversitate a mijloacelor de expresie. Ei se numesc — doar o parte dintre cei care ar merita citaţi — în ordinea vizionării spectacolelor: Virginia Itta Marcu (Braşov), Eugenia Creţoiu, foarte tinăra Estera Neacşu şi Vladimir Jurăscu (Naţional-Timişoara), Makra Lajos (Maghiar-Timişoara), Grigore Alexandrescu, Gabriela Cuc şi Andrei Peniuc (Reşiţa), Petre Gheorghiu-Dolj (Naţional-Craiova), Dem. Niculescu (Piteşti), Ioana Citta Baciu, Carmen Strujac, Radu Jipa şi Grig Drîstaru (Galaţi), Peter Schuch (German-Timişoara). Ei au dat strălucire — mulţumită stăruinţei depuse în slujba Poeziei — şi unor recitaluri de certă valoare: Tudor Gheorghe (Craiova), Larisa Stase Mureşan (Arad), Dumitru Palade (Ploieşti), Ildiko Jarcsek-Zamfirescu, Mircea Belu şi Damian Oancea (Timişoara).

O primăvară întru totul fierbinte, o sărbătoare a talentului şi a muncii în teatrul românesc al anului '83!

Mihai VASILIU

Teme şi modalităţi variate

Fazele superioare ale Festivalului naţional „Cîntarea României” au confirmat, în ansamblu, tendinţele manifeste ale teatrului românesc de azi, în principalele sale compartimente: dramaturgia şi arta spectacolului. Între elementele definitorii demne de reţinut, după opinia noastră, se impune *varietatea*. Şi, în primul rînd, varietatea temelor literare, ca expresie a posibilităţilor largi oferite creatorilor de a-şi conecta talentul la „izvoarele” uriaşului proces al construcţiei societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România. Despre varietate se poate vorbi şi în ceea ce priveşte modalităţile de montare, alături de directori de scenă şi scenografi consacraţi afirmîndu-se un masiv eşalon de tineri. În fine, cartea de vizită a şcolii noastre de actorie şi-a adăugat noi nume, caracterizate prin maturitate şi ambiţia performanţei.

Tipologia pieselor (unul sau mai multe acte) înscrise în Festival a cuprins într-o măsură elocventă, reprezentativă, preocupările scriitorilor, mai ales din ultimii

ani. Simpla lectură a listei de autori şi opere este un argument, elita dramaturgilor contemporani aflîndu-se (cu cîteva excepţii) la startul competiţiei: Horia Lovinescu (*Hanul de la răscruce*, *O întimplare*), Paul Everac (*Un fluture pe lampă*, *Ordinatorul*, *Serpentina*), D. R. Popescu (*Aceşti ingeri trişti*, *Ca frunza dudului...*, *Rezervaţia de pelicani*, *Balconul*), Marin Sorescu (*Există nervi*), Sütő András (*Cain şi Abel*, *Gedeon cel minunat*), Dumitru Solomon (*Diogene ciinele*), Theodor Mănescu (*Politica I*, *Noaptea pe asfalt*), Romulus Guga (*Amurgul burghez*), M. R. Iacoban (*Hardughia*), Tudor Popescu (*Nu ne naştem toţi la aceeaşi vîrstă*, *Casa nebunului*, *Transmitem în direct*), Vasile Rebreanu (*Frumoasa Fernanda et comp.*), Paul Cornel Chitic (*Miriiala*, *Europa apart, viu sau mort!*). Piese noi, inedite de Adrian Dohotaru (*Insomnie*), Emil Poenaru (*Primăvara eroului*), Dan Mutaşcu (*Despot Eraclidul*), Viorel Căoveanu (*Valsul de la miezul nopţii*), Dumitru Dem. Ionaşcu (*Primăvară în noiembrie*), Ignatz Stösser (*Seceta*) ş.a.

Au predominat drama socială, cu un ambitus politic revelator, în care se reflectă gândirea revoluționară a prezentului socialist, precum și drama de extracție documentară.

Îmbucurător, și la această ediție, faptul că marea majoritate a teatrelor au luat în considerare cu maximă responsabilitate prezența lor în festival, doar câteva făcând simplu act de prezență: ele și-au pregătit spectacolele prin coniugarea celor mai bune forțe artistice. O impresie foarte bună sau bună au produs Teatrul Mic, Teatrele Naționale din Craiova, Timișoara și Tirgu Mureș (secția maghiară), Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, dar și câteva trupe din centre muncitorești, cum sînt Galați, Reșița, Birlad, care s-au distins prin spectacole de calitate, mobilizînd importante forțe artistice și organizatorice. Astfel, pe lângă regizori consacrați (Harag György, Cătălina Buzoianu) sau cu mai mare experiență, s-au afirmat, în general, tinerii: Mircea Cornișteanu, Florin Fătulescu, Mihai Manolescu, Matei Varodi, Liudmila Szekely,

Dan Stoica; alături de elita scenografiei (Emilia Jivanov, Adriana Leonescu), s-au lansat Mircea Tofan, Biró Géza ș.a.: dintre actori au strălucit Leopoldina Bălanuță, Petre Gheorghiu-Dolj, Constantin Băltărețu, Peter Schuch, Virginia Itta Marcu, Gheorghe Dănilă, precum și, din „noul val”, Adriana Trandafir, Estera Neacșu, Fábrián Enikő, Marcel Anghel.

S-a înregistrat, însă, de data aceasta, un regres în ceea ce privește ponderea teatrului scurt și a recitalului în Festival, în special din cauza unei slabe activități în cadrul *studiourilor* și a lipsei de atenție pentru pregătirea spectacolelor susținute individual sau de un grup restrîns de actori (poezie, poezie și muzică, schițe dramatice). Excepții: Tudor Gheorghe, Ildiko Jarcsek-Zamfirescu, Dumitru Palade, Larisa Stase Mureșan, tinerii actori de la Teatrul de Nord din Satu Mare...

Sînt câteva impresii, care nu intenționează să stabilească ierarhii, ci să semnaleze valori...

Victor BIBICIOIU

Formațiile teatrale de amatori în finală

Un prim atribut: caracterul de masă. Un al doilea atribut: caracterul novator.

Un al treilea atribut: calitatea, ca fapt concret.

Acestea sînt punctele de vedere care ne-au inspirat unele considerații referitoare la prezența formațiilor teatrale de amatori în actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. Mai întîi, despre repertoriu, ca bază a întregii activități teatrale.

Majoritatea formațiilor de amatori au optat pentru piesa scurtă cu tematică de actualitate, inspirată din viața oamenilor muncii, din lupta poporului pentru libertate și dreptate socială, sau care abordează probleme ale eticii socialiste. Se numără printre acestea *Mama* de D. R. Popescu (Sindicatul I.C.P.M. din Galați), *Diplomatul* de Virgil Stoenescu (Teatrul Muncitoresc din Medgidia), *Inundația* de Teodor Mazilu (Palatul culturii din Pitești), *Iancu la Hălmagiu* de Paul Everac (Teatrul popular din Tirgu Lăpuș), *O întimplare* de Horia Lovinescu (Inspectoratul județean M. I. din Timișoara), *Solomon înțeleptul* de Mehés György (Întreprinderea poligrafică „Crisăna” din Ora-

dea). Unele formații s-au oprit asupra denselor piese-metaforă, aparținînd lui D. Solomon: *Colaj* (Casa de cultură din Galați), *Chibritul* (Casa de cultură din Dorohoi), *Vis de iubire* (Clubul tineretului din Giurgiu), *Examenale Luciei* (Întreprinderea județeană de construcții din Satu Mare). Umorul spumos, uneori frust, dar întotdeauna cu adresă, al lui Ion Băieșu a fost și el apreciat, fiind jucate *Dragoste la prima vedere* (Căminul cultural Jilava — Ilfov), *Boul și vițeii* (Teatrul popular din Caracal) și altele. De asemenea, întîlnim adesea pe afișe numele lui Mihai Ispirescu: *Cascadorii de la subsol* (Casa de cultură a sindicatelor din Pitești), *Ochelari, păpuși, podoabe* (B.M.R. din Brăila) etc. Se mai joacă texte de Constantin Duică, George Genoiu, Valentin Munteanu, Radu F. Alexandru, Gheorghe Vlad, Virgil Puicea, Octavian Sava, Mai mult și mai bine decît în edițiile trecute sînt reprezentații clasicii și autorii dintre cele două războaie: *Cezara* de Mihai Eminescu (Căminul cultural din Răcăciuni), *Chirița în provincie* de Alecsandri (la Iași), *O noapte furtunoasă* de Caragiale (la Focșani), piesele lui V. I. Popa (la Iași, Bu-